

Majandusanalüüsi ja rahanduse instituut

Instituudi 2025. aasta teadus- ja arendustegevuse ülevaade

Instituudi 2025. aasta kuni 3 kõige olulisemat edulugu

Majandusanalüüsi ja rahanduse instituudi professor Kadri Männasoo viis Riigikogu majanduskomisjoni tellimusel läbi uuringu „Optimaalne tasakaal tarbijate elektrikulude ja riigi energiasüsteemi ülalhoiu vahel [<https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/afbdacc8-f6b6-4a4e-af1a-0af4a516abef>]“, mille raames arendas välja energiatrilemmat optimeeriva ENOMA mudeli, mis on andnud panuse Eesti energiapoliitika kujundamisse tuues välja tasakaalulahendid, mis parimal moel esindavad üheaegselt nii elektritarbijate, taastuvenergia tootjate kui elektrisüsteemi ülalhoiu huve. Arenguseire Keskuse tellimusel jätkub projekt ja uurimistöö ka 2026. aastal.

Majandusanalüüsi ja rahanduse instituudi professor Tõnn Talpsepa eest vedamisel algas Statistikaameti poolt tellitud projekt “Tervishoiuteenuste- ja toodete, piiriüleste internetiostude, poodide ostuandmete ning maksumuudatuste meetodika arendamine tarbijahinnaindeksis [<https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/1e3581f0-ddd8-4ce7-a48d-67b4db71018f>]”. Projekti eesmärk on arendada ja teha ettepanekuid meetodika uuendamise osas tarbijahinnaindeksi (THI) arvutamiseks, mis peegeldaks paremini tarbimiskäitumist ning hinnamuutusi. Meetodika arendamise käigus testitakse potentsiaalseid uusi hinnastatistika jaoks sobilikke meetodikaid. Töö tulemusena kaardistatakse senised teadmised ning antakse praktilisi meetodikasoovitusi, mida Statistikaamet saaks rakendada. Projekt tulemusel kasvab hinnastatistika arvutamise ekspertis nii tellija kui teostaja poolel, mis võimaldab edaspidi tugevdada koostööd ülikooli ning riiklike rakendusasutuste vahel soodustades teadmussiiret ning akadeemiliste teadmiste rakendamist praktikas.

Majandusanalüüsi ja rahanduse instituudi nooreprofessor Natalia Levenko võitis Mihail Bronšteini nimelise majandusteaduse preemia [<https://www.akadeemia.ee/mihhail-bronsteini-nimelised-majanduspreemiad-said-kolm-teadlast/>] artiklite seeriaga “Ebakindlus ja mõõtmise makroökonomikas”.

TA valdkonna väljakutsed 2026. aastaks

Sihtkapitali professori värbamine.

Instituudi arengukava koostamine.

Vähemalt kaks edukat doktoritöö kaitsmist.

Edukas kodumaiste ja rahvusvaheliste projektide taotlemine.

Ettevõtlusprojektide (sh rakendusuringute) suurem teostamine.

TA valdkonna 2025. aasta väljakutsed ja nende tulemused

Väljakutse

Rakendusliku mikroökoonoomika professori palkamine.

Vähemalt kaks edukat doktoritöö kaitsmist.

Edukas kodumaiste ja rahvusvaheliste projektide taotlemine.

Ettevõtlusprojektide (sh rakendusuringute) suurem teostamine.

Täitmine/tulemused

Väljakutse Rakendusliku mikroökoonoomika professori palkamine. Konkurs ebaõnnestus. Vähemalt kaks edukat doktoritöö kaitsmist. Doktoritöö kaitsesid Liina Rebane ja Ludmila Fadejeva. Nii rahvusvaheliste kui kodumaiste teadusprojektide edukas taotlemine, nt. uus Horizon projekt „NewWorkTech Hop-On: Augmenting different abilities of people in the world of work“ (540 000EUR, prof. PI Aaro Hazak, 2026-27). Ettevõtlusprojektide suurem teostamine, nt. uus Statistikaametiga projekt “Tervishoiuteenuste- ja toodete, piiriüleste internetiostude, poodide ostuandmete ning maksumuudatuste metoodika arendamine tarbijahinnaindeksis” (120 000EUR, prof. PI Tõnn Talpsepp, 2025-26).

Olulisemad soetatud seadmed

Koondhinnang instituudis kasutusel oleva taristu seisundi kohta

Selgitus instituudis kasutusel oleva taristu seisundi kohta

1 Ettevõtete tootlikkus, investeeringud ja konkurentsivõime eksportturgudel

Uurimisrühma juht

Kadri Männasoo, täisprofessor tenuuris, kadri.mannasoo@taltech.ee

Uurimisrühma liikmed

Kadri Männasoo, Doktor, täisprofessor tenuuris
Juan Carlos Cuestas Olivares, Doktor, külalisprofessor
Simona Ferraro, Doktor, vanemlektor
Heili Hein-Sula, Magister, lektor
Kaido Kepp, Magister, lektor
Kaja Lutsoja, Teadusmagister, lektor
Jelena Matina, Magister, lektor
Kirsti Rumma, Doktor, vanemlektor
Tõnn Talpsepp, Doktor, kaasprofessor
Miina Hõbenael, Magister, doktorant-nooremteadur
Iskandar Mammadzada, magister, doktorant-nooremteadur

Võtmesõnad

Eesti keeles

tootlikkus; innovatsioon; struktuuriökonomika, teadus- ja arendustegevus; investeeringud; eksport; digitaalne majandus

Inglise keeles

productivity; industrial organization; innovation; R&D; investments; export; digital economy

Uurimisrühma kompetentside tutvustus

Rühma ülevaade eesti keeles

Teadusrühm tegeleb võrdlevate mikrotasandi, tööstusharu ja regionaalsete uuringutega. Uurimiskeskmeks on tootlikkus, optimaalsed turulahendid, inimkapital, innovatsioon, investeeringud ja konkurentsivõime eksportturgudel. Teadustöö eesmärgiks on selgitada struktuurseid seoseid erinevatel turgudel ja optimaalseid majanduslikke jaotusmehhanisme, ja seda millised tegurid toetavad ning millised takistused pidurdavad tootlikkust tõstvaid investeeringuid uutesse tehnoloogiatesse ja tootmisprotsessidesse, inimkapitali, teadus- ja arendustegevusse ning innovatsiooni. Ühe uurimissuunana uuritakse regionaalse konvergensti teemasid kaasates uurimisraamistikku ruumilisi aspekte ja institutsionaalseid tegureid. Eesmärgiks on saada uusi teadmisi digitaalse innovatsiooni ja digitaalsete lahenduste kasutuselevõtu mõju kohta tootlikkuse kasvule ja majanduslikule heolule. Uurimisvaldkond toetab poliitikameetmete väljatöötamist riigi stabiilse ja pikaajalise majanduskasvu huvides rakendades nüüdisaegseid kvantitatiivseid struktuurseid meetodeid ja ökonomeetrilisi tõenduspõhiseid empiirilisi hinnanguid uurimaks erinevate nii majanduskeskkonnast kui ettevõtete ja individide otsustustest ning stiimulitest tulenevate tegurite mõju tootlikkusele, innovatsioonile, ekspordivõimele ja majanduslikule heolule laiemalt.

Rühma ülevaade inglise keeles

Research undertakes comparative studies at the micro, industry, and regional levels. Its core focus lies on capital and labor productivity, human capital, innovation, investment, and competitiveness as key drivers of economic growth in small, open, and export-oriented economies. The objective is to determine optimal economic allocations and to identify the drivers and obstacles of productivity-enhancing investments, such as the adoption of new technologies and production processes, human capital development, and R&D activities.

One strand of inquiry explores regional convergence, integrating spatial dynamics and institutional factors into the analytical framework. Another emphasizes the role of digital innovation and digital empowerment, examining their impact on productivity growth and overall economic welfare.

Methodologically, the research applies advanced quantitative techniques and econometric estimation. Its findings contribute to evidence-based policymaking by highlighting how macroeconomic conditions, business environments, and the decisions and incentives of individuals and firms shape productivity, innovation, competitiveness and economic welfare.

Viimaste aastate olulisemad projektid:

LMEAE25027 Optimaalne tasakaal tarbijate elektrikulude ja riigi energiasüsteemi ülalhoiu vahel 2025 - 2025 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/afbdacc8-f6b6-4a4e-af1a-0af4a516abef>

VEU22057 Tekstilised, funktsionaalsed ja muud kõrge dimensionaalsusega andmed ökonomeetrias: Uued mudelid, meetodid ja rakendused 2022 - 2026 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/946e56fb-3f82-4a49-bb73-457160d93779>

PRG2701 Järgmise põlvkonna kaugküte: jätkusuutlikkuse suurendamine mitmetasandiliste energiakaskaadide ja detsentraliseeritud taastuvenergiaallikate kaudu 2025 - 2029 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/63afe776-f421-4272-8f23-a284cbf5ca10>

Viimaste aastate olulisemad artiklid:

Kepp, Kaido; Männasoo, Kadri (2025). Explaining switching behavior: Consumer attention and choice in car insurance market. Journal of Economic Behavior & Organization, 238, #107233. DOI: 10.1016/j.jebo.2025.107233. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/1c0ce1fa-eb97-4bda-90a6-bade2acac81b>

Männasoo, Kadri; Pareliussen, Jon Kristian; Saia, Artjom (2023). Digital capacity and employment outcomes: Microdata evidence from pre- and post-COVID-19 Europe. Telematics and Informatics, 83, #102024. DOI: 10.1016/j.tele.2023.102024. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/4f9eb799-a575-466d-abad-aef54d656975>

Männasoo, Kadri; Höbenaal, Miina; Ridala, Svetlana (2024). Language skills and unemployment: Post-Soviet bilingualism in Latvia. *Post-Communist Economies*, 36 (2), 222–261. DOI: 10.1080/14631377.2023.2263215. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/2252e378-e9d9-4b2c-9955-9e5a0fa3cb31>

Agasisti, Tommaso; Ferraro, Simona (2024). Measuring the efficiency of private schools: conceptual issues and empirical evidence. In: *Privatization in and of Education*. (61–84). Oxford University Press. DOI: 10.1093/oso/9780197673508.003.0004. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/7dd8015a-57f4-4b4a-8a30-d3e31e96db53>

Uurimisrühma lõppenud aasta rahvusvahelisel tasemel väljapaistvad teadustulemused

Eesti keeles

2025. aastal jätkas uurimisrühm rahvusvahelist koostööd COST CA21163 võrgustikus statistilise ja ökonomeetrilise modelleerimise valdkonnas. 6-7. veebruaril 2025 võõrustas uurimisrühm Soome Majandusteaduse aastakonverentsi Tallinna Tehnikaülikoolis. Septembris DEMOS instituudi juhtimisel ja koostöös kaheka teise akadeemilise partnerinstitutsiooniga üle Euroopa osales uurimisrühm väga konkurentsitihedas Horizon Europe taotlusvoorus.

2025. aastal liitus uurimisrühm Eesti Teadusagentuuri rühmagrandiga PRG2701 panustades interdistsiplinaarsesse uurimistöösse kaugkütte majanduslike aspektide uurimisel. Uurimisrühma liikmed avaldasid kõrgetasemelist teadust Scopus Q1 indekseeritud teadusajakirjades. Kepp ja Männasoo (2025), avaldatud *Journal of Economic Behavior and Organization*, leidsid, et tarbijate käitumine autode kindlustusturul on väga inertne ning suures osas on see põhjustatud tarbijate madalast tähelepanust kindlustuspakkumistele ja -tingimustele. Kui tarbijate tähelepanus on suuri erinevusi, siis tingimusel, et pakkumisele tähelepanu pööratakse on hinnatundlikkus kõrge ja sarnane erinevate tarbijate lõikes.

Uus uurimissuund elektriturgude modelleerimises on leidnud positiivset vastukaja. Männasoo ja Mammadzada (ilmumas 2026) teadustöö on vastu võetud ettekandeks ja publitseeritakse ICEEEP konverentsi Scopus indekseeritud kogumikus. Antud uurimistööst hindas märkimisväärseid elektrihinnamõjusid seoses välisühenduste katkestustega Balti riikides, mis toob välja vajaduse luua reserve, et leevendada välisühenduste katkemisega seotud elektrihinna võnkeid. Üks 2025. aasta säravatest tulemustest oli Eesti Panga teaduspreemia magistr tööde kategoorias Elina Bõkovskajale, kelle uurimistööd KredExi renoveerimistoetuste mõjust juhendas Kadri Männasoo.

Inglise keeles

In 2025, the research group continued its international collaboration within the COST Action CA21163 network in the field of statistical and econometric modeling and it hosted the annual conference of the Finnish Economic Association in Tallinn on 6–7 February 2025. Together with the DEMOS Institute in Finland and eight other academic partners across Europe, the group submitted a highly

competitive Horizon Europe grant application.

Beginning in 2025, the group also joined the Estonian Research Council's PRG2701 project, contributing to interdisciplinary research by conducting economic evaluations in the field of district heating. Group members published scientific articles in highly ranked Scopus Q1 journals indexed in Scopus and Web of Science. Kepp and Männasoo (2025), in their publication in the Journal of Economic Behavior and Organization, disentangled the sources of consumer inertia in the car insurance market, identifying substantial and heterogeneous consumer inattention and demonstrating that switching decisions exhibit significant price elasticity.

New research directions related to electricity markets have received positive recognition. The paper by Männasoo and Mammadzada (forthcoming 2026) was accepted for presentation at the ICEEEP conference and for publication in its Scopus-indexed proceedings. This study estimated considerable electricity price impacts arising from interconnection interruptions in the Baltic States, underscoring the importance of maintaining adequate buffers to mitigate unexpected disruptions in external electricity supply.

A notable highlight of 2025 was the Bank of Estonia research award in the master's student category, granted to Elina Bõkovskaja for her thesis supervised by Kadri Männasoo.

Rühma TA seotus ühiskonnas aktuaalsete probleemidega ning neile lahenduste pakkumisega

Eesti keeles

Uurimisrühma teadustöö on andnud tuntava panuse poliitikakujundusse Eestis. Juunis 2025 avaldatud teadustöö energiatrilemmast ja elektrituru üleminekust taastuenergiatele (Kes võidab ja kes maksab kinni ülemineku taastuenergiatele? Kuidas leida tasakaal energiasüsteemi toimimise ning tarbija ja tootja huvide vahel? DOI: 10.48726/rk818-6j360) leidis laialdast kõlapinda ja kujundas Eesti reaalsel energiapoliitikat ENMAK 2035 raames. Uuringu tulemusi tutvustati kahel korral Riigikogu majanduskomisjonis ning septembris Riigikogu konverentsil. Samuti on uuringu tulemused üheks oluliseks osaks 2025. aasta konkurentsivõime eksperdikogu raportis. Uurimisrühma juht Kadri Männasoo on jätkuvalt novembris 2023. aastal ellu kutsunud konkurentsivõime eksperdikogu liige ja eelpoolnimetatud uuringute autor. Arenguseire Keskuse kutsel jätkatakse elektrituru uuringutega ka 2026. aastal.

Inglise keeles

The research group's work has made a significant contribution to policy development in Estonia. The study on the energy trilemma and the electricity market's transition to renewable energy, published in June 2025 (Who benefits and who pays for the transition to renewable energy? How to balance the functioning of the energy system with the interests of consumers and producers? DOI: 10.48726/rk818-6j360), received wide attention and influenced Estonia's actual energy policy within the ENMAK 2035 policy agenda. The results of the study were presented twice to the Economic Affairs Committee of the Parliament and at a parliamentary conference in September. The findings also form an important part of the 2025 Competitiveness Expert Council report.

The head of the research group, Kadri Männasoo, continues to serve as a member of the Competitiveness Expert Council, established in November 2023, and is the author of the aforementioned studies. At the invitation of the Foresight Centre, the group will continue electricity market research in 2026.

Info uurimisrühma rakendusliku väljundiga TA kohta

Senised rakendused ettevõtluses, majanduses, ühiskonnas

Tellimustööna on uurimisrühma panusel valminud erinevad kvantitatiivsed uuringud, samuti on uurimisrühm pakkunud aktuaalsete majandusteemade raames kõrgetasemelist ekspertiisi. Mitmete projektide puhul on koostööd tehtud teiste uurimisrühmadega ja ekspertidega ülikooli sees ja väljaspool. Aastatel 2019-2020 hindas uurimistiim Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020 ettevõtlus- ja innovatsioonitoetuste tulemuslikkust vastutades uuringuaruande ökonomeetrilise metodoloogia ja kvantitatiivsete hindamistulemuste eest. 2021-2022 panustas uurimisrühm Arenguseire Keskuse tellimisel ellu kutsutud uuringusse „Kõrghariduse rahastusmudelid ja nende tulevikukindlus“, millele järgnes elav poliitiline arutelu ja reaalsuseks saanud kõrgharidust toetavad otsused (vt uuringuaruande

[<https://data.taltech.ee/records/rsmdg-rkn83>], RiTo artikkel

[<https://rito.riigikogu.ee/wordpress/wp-content/uploads/2022/12/Fookus-Ma%CC%88nnasoo.pdf>]).

2019-2021 osaleti partnerina RiTA projektis “Kliimamuutuste leevendamine läbi CCS ja CCU tehnoloogiate”. 2020-2021 nõustas töörühm Maa-ameti korralise maa

hindamise tiimi hindamise meetoodika küsimustes. 2022-2024. aastal on uurimisrühm aidanud kaasa Tööandjate Keskliidu poolt loodava innovatsiooni ökosüsteemi mudeli arendamisele, osaledes eksperdina vastavasisulistel aruteludel. 2024-2025 on uurimisrühm viinud läbi analüüse ja uuringuid Konkurentsivõime Ekspertkogu töö raames, mis on avaldatud vastavates uuringuraportites, tutvustatud Riigikogu majanduskomisjonis ja esitletud igaaastasel Riigikogu majanduskonverentsil.

Uurimisrühma TA rakenduskompetentsid ettevõtluskoostööks

Uurimisgrupi liikmed on empiirilise majandusteaduse eksperdid, kes publitseerivad regulaarselt rahvusvaheliselt tunnustatud teadusväljaannetes ning kellel on koostöökogemus rahvusvahelistest, kõrgetasemelistest Horizon2020, EEA grants või COST teadus- või teaduskoostöö projektidest, ning rakendusliku teadus- arendustegevuse koostöö pagas erinevatest kodumaistest ja rahvusvahelistest projektidest. Uurimistiim pakub analüütilist kompetentsi eeskätt rohe- ja digipöördega ning muude innovatsioonidega või poliitikakujundamisega seotud majandusküsimustes. Uurimisgrupp rakendab kvantitatiivseid, tõendus põhiseid lähenemisi ning kaasaegseid ökonomeetrilisi meetodeid, mis kasutavad reaalseid andmeid (sh Euroopa riikide võrdlevad mikroandmed või Eesti registrite mikroandmed) või simuleeritud andmeid.

Ettevõtluskoostöö eesmärk

Uurimisrühm otsib võimalusi koostööks avaliku sektori ja ettevõtetega erinevatel reaalsetel andmetel põhinevate tõendus põhiste uuringute, aga ka simulatsioonuuringute raames. Uurimisrühma rakendatavad meetodid, erinevatel majanduslikel eeldustel ning eelarvepiirangutel, võimaldavad anda vastuseid ja otsida lahendusi paljudele nii ärilistele kui avalikus sektoris tõusetuvatele küsimustele ja probleemidele. Näiteks saab uurimisrühm pakkuda:

* tõendus põhiseid mõjuhinnanguid nii avaliku sektori poolt ellu kutsutud

meetmete tulemuslikkuse hindamiseks kui ka erasektori äritegevuses rakendatud muudatuste ja uute ärilise lahenduste mõju hindamiseks ning vastavate äriiliste või poliitikasoovituste tegemiseks.

* Kliendibaasi või meetme/rakenduse kasutajabaasi uuringud – klientide lojaalsus ja kasumlikkus ning neid mõjutavate tegurite väljatoomine – varjatud põhjuste ja mustrite leidmine kliendikäitumises. Kliendigruppide vaheliste erinevuste dekomponeerimine tuues välja milline osa kliendikäitumisest on seotud objektiivsete (mitte muudetavate) kliendi karakteristikutega ning milline osa on seotud kliendi käitumisega (mida on võimalik mõjutada).

* Simulatsioonuuritud ettevõtete või avaliku sektori eesmärkide ja tulevikku suunatud otsuste modelleerimiseks erinevate piirangute ja eelduste tingimustes vajaduseta koguda ja rakendada mahukaid andmestikke. Näiteks on uurimisrühm simulatsioonanalüüsi teel leidnud lahendusi optimaalsele kõrghariduse riikliku finantseerimise määrale, mis arvestab nii kõrghariduse omandaja erahuvi kui riigi ja avalikkuse huvi.

Täiendav info:

Uurimisrühma seotus TalTech TA prioriteetse suunaga (kuni kaks olulisemat suunda):

- 4. Innovaatilised ettevõtted ja tulevikku vaatav riigivalitsemine
-

Uurimisrühma tegevusega seotud teadusvaldkond – kuni 2 alamvaldkonda Frascati Manuaali klassifikaatori alusel ja kuni 3 teaduseriala CERCS klasifikaatori alusel.

Frascati Manuaali teadusvaldkonnad:

5.2 Majandusteadus ja ärimajandus

CERCSi teaduserialad:

S180 Majandus, ökonomeetrika, majandusteooria, majanduslikud süsteemid, majanduspoliitika

S183 Majandustsüklid

S184 Majanduslik planeerimine

Hinnang rühma kasutuses olevale TA taristule (sh kollektioonid ja andmekogud), piisavus ja seisund

Hinnang seisundile:

Seisundi selgitus:

Uurimisrühm kasutab oma töös litsentseeritud eriala tarkvara STATA ja MATLAB empiiriliseks analüüsiks ning simulatsioonarvutusteks.

Uurimisrühma liikmete osalus oluliste TA&I-ga seotud välisorganisatsioonide töös lõppenud aastal

Koostöös Soome Majandusteaduse Seltsiga (Finnish Economic Association) ühise aastakonverentsi korraldamine TalTechis 6-7.veebruar 2025. In English – Taloustieteellinen Yhdistys [<https://www.taloustieteellinenyhdistys.fi/kt-paivat/in-english/>]. Sõlmitud on vastastikuse koostöö leping Memorandum of Understanding.

Eurostat esindaja TalTech'is

AcademiaNet rahvusvaheliselt tunnustatud naisteadlaste ühenduse liige

Baltic Economic Association (BEA) aastakonverentside teaduskomitees osalemine

Fulbright Program hindamiskspert (Poolas)

Kolm kõige olulisemat välis- ja kolm kõige olulisemat Eesti koostööpartnerit

Välispartnerid:

- Finnish Economic Association
- OECD Economics Department
- Baltic Economic Association

Eesti partnerid:

- Eesti Pank, rahapoliitika ja majandusuuringute osakond
- Tartu Ülikool, majandusteaduskond
- Riigikogu Arenguseire Keskus

Rühma liikmete TA populariseerimisega seotud tegevused

Uurimisrühma liikmed on võtnud meedias sõna päevakajalistel majandus- ja poliitikateemadel. Näiteks konkurentsivõime ekspertkogu töö raames on uurimisrühma juht võtnud sõna pressikonverentsil (25. juuni 2024) ning teenud ettekande Riigikogus toimunud konverentsil 25. septembril 2024. Tõnn Talpsepp on kommenteerinud investeerimise ja rahatarkuse teemasid nii suulises kui kirjutavas meedias. Heili Hein osales maksude teemalises debatis rahandusminister Jürgen Ligi'ga. Kadri Männasoo ja Heili Hein on võtnud sõna TalTech taskuhäälingu saates Majandusmikker teemal "Kuidas targemini töötada?".

Rühma liikmete rahvusvahelisel ja riiklikul tasemel olulised tunnustused lõppenud aastal
Riiklikud:

Rahvusvahelised:

Rühma liikmete osalemine TA tegevusega seonduvalt ettevõtete nõustamistes
Riigikogu majanduskomisjoni poolt kokku kutsutud Eesti konkurentsivõime ekspertkogus osalemine koostöös Arenguseire Keskuse, Eesti Panga ja Tartu Ülikooliga.

Töövõtjate Keskliidu, Ettevõtluse ja Innovatsiooni Sihtasutuse ning Majandus ja Kommunikatsiooniministeeriumi koostöös elluviidava „Innovatsioonitrepi [<https://www.innotrepp.ee/>]“, Eesti ettevõtete innovatsiooni-võimekuse ökosüsteemi loomise ekspertkogus osalemine.

2020-2021 peaministri kokku kutsutud COVID-19 majanduskriisi ekspertide kogu

[Uurimisrühma veebilehe aadress](#)

Eesti keeles

Inglise keeles

2 Majanduslik tulemuslikkus: integratsioon, valitsemine ja poliitika

Uurimisrühma juht

Karsten Staehr, täisprofessor teneuris, karsten.staehr@taltech.ee

Uurimisrühma liikmed

Karsten Staehr, Doktor, täisprofessor teneuris

Natalia Levenko, Doktor, vanemlektor

Katri Urke, Magister, doktorant

Gerda Kirpson, Magister, tööstusdoktorant

Ann Merit Toiger, Magister, Doktorant-üliõpilane

Alice Mikk, magister, külalisteadur

Võtmesõnad

Eesti keeles

makroökonoomika; rahvusvaheline integratsioon; rahvusvaheline rahandus; rahvamajandus; majanduse valitsemine

Inglise keeles

macroeconomics; international integration; international finance; public economics; economic governance

Uurimisrühma kompetentside tutvustus

Rühma ülevaade eesti keeles

Uurimisrühm keskendub tänapäevaste poliitiliste probleemide uurimisele ja püüab tuvastada ühiskondlikult olulisi makro- ja mikroökonoomilisi seoseid. Peamisteks uurimisvaldkondadeks on makroökonoomiline dünaamika, monetaarökonoomika, ootuste kujunemine, riigirahandus, fiskaalne jätkusuutlikkus, maksudest kõrvalehoidumine ja finantsstabiilsus. Suurem osa uurimustest on orienteeritud majanduspoliitikale, eesmärgiga töötada välja poliitilisi meetmeid majandusliku tulemuslikkuse parandamiseks.

Uurimisrühma liikmete uurimistööd on peamiselt empiirilised, kuid baseeruvad alati majandusteoorial. Uurimustes kasutatakse reeglina kaasaegset ökonomeetrilist metoodikat ja avalikke või mitteavalikke andmebaase.

Uurimisrühma doktorikraadiga liikmed töötavad individuaalselt, koos uurimisrühma teiste liikmetega või uurimisrühma mittekuuluvate teadlastega. Uurimisrühma üheks prioriteediks on doktorantide juhendamine. Doktorandid töötavad iseseisvalt oma uurimisprojektide kallal, kuid teevad erinevate projektide raames ka koostööd uurimisrühma kogenumate akadeemiliste liikmetega.

Rühma ülevaade inglise keeles

The research group focuses on contemporary policy challenges and seeks to uncover macroeconomic and microeconomic relationships of societal importance. Key areas of research include macroeconomic dynamics, monetary economics, expectations formation, public finances, fiscal sustainability, tax evasion and financial stability. The research is typically policy-oriented and aims to devise measures to improve economic performance.

The research of the group members is mainly empirical but always grounded in economic theory. The research typically uses contemporary econometric methodologies using data from public or proprietary sources.

The group members with a doctoral degree work individually, together with other members of the group, or with researchers outside the group. The research group prioritises the supervision of doctoral candidates. The doctoral candidates work independently on their research projects, but they also cooperate with senior academic members of the research group.

Viimaste aastate olulisemad projektid:

Viimaste aastate olulisemad artiklid:

Kukk, Merike; Levenko, Natalia (2024). Interest rate spreads: Different stories for different types of loan. *Research in International Business and Finance*, 72 (A), 102524. DOI: 10.1016/j.ribaf.2024.102524. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/22141a77-7b12-449e-bd91-bfba23d6adbe>

Levenko, N.; Staehr, K. (2023). Self-reported tax compliance in post-transition Estonia. *Economic Systems*, 47 (3), #101047. DOI: 10.1016/j.ecosys.2022.101047. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/a49b49fe-9da3-480a-8528-4959050481c8>

Kirpson, Gerda; Staehr, Karsten (2024). Do Individuals Expect the Phillips Curve? Evidence from the European Consumer Expectations Survey. *Economics Letters*, 234, #111430. DOI: 10.1016/j.econlet.2023.111430. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/32ae47dc-3ea4-4ab7-a710-d6c90cd10974>

Staehr, Karsten; Tkačevs, Olegs; Urke, Katri (2024). Fiscal Performance under Inflation and Inflation Surprises: Evidence from Fiscal Reaction Functions for the Euro Area. *Review of World Economics*,

160 (4), 1477–1504. DOI: 10.1007/s10290-024-00536-6.

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/4af322ad-0bf2-48c1-b9b8-aad3d052e534>

Lu, Meiyu; Staehr, Karsten (2025). Revisiting economic growth and real convergence in the post-communist countries. Eurasian Economic Review [ilmumas].

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/24a542ca-3da6-4e4f-b960-2f6a98d406e8>

Uurimisrühma lõppenud aasta rahvusvahelisel tasemel väljapaistvad teadustulemused

Eesti keeles

Rühma liikmed töötasid 2025. aastal mitme projektiga, milles uuriti poliitika, reguleerimise ja välisarengu mõju majandusele. Võtmevaldkond, mis on seotud avaliku sektori võla akumulatsiooniga Euroopas. Millised on avaliku sektori võla makromajanduslikud ja fiskaalsed mõjurid ning kuidas avaliku sektori võlg kandub üle avaliku sektori ja erasektori intressimääradele? Grupi liikmed uurisid ka maksudest kõrvalehoidumise aspekte Eestis. Millised ettevõtted kalduvad tööjõutulu maksudest kõrvale hoidma, jättes tööjõu tulu deklareerimata? Mis on üksikisikute ajendid maksudest kõrvalehoidumiseks? Grupp avaldas pärast Shadow 2023 konverentsi Tallinnas ajakirjas Baltic Journal of Economics erinumbri maksudest kõrvalehoidumise kohta. Muude individuaalsete projektide hulka kuuluvad miinimumpalga ülekandumine laiemale palgajaotusele, sanktsioonid ja kaubanduse ümberjaotumine, makromajandusliku prognoosi ebakindluse mõjurid ning ebavõrdsuse mõju eluasemehindadele.

Inglise keeles

The members of the group worked in 2025 on several projects that investigated the impact of policies, regulation and external developments on economic performance. A key area related to public debt accumulation in Europe. What are the macroeconomic and fiscal drivers of public debt, and how does public debt spill over to public and private interest rate? Members of the group also investigated aspects of tax evasion in Estonia. Which firms are prone to evade labour income taxes by underreporting labour income? What are the drivers of individuals engaging in tax evasion? The group published a special issue on tax evasion in the Baltic Journal of Economics following the 2023 Shadow conference held in Tallinn. Other individual projects include the spillover of minimum wages to the wider wage distribution, sanctions and trade reallocation, drivers of macroeconomic forecast uncertainty, and the effect of inequality on house prices.

Rühma TA seotus ühiskonnas aktuaalsete probleemidega ning neile lahenduste pakkumisega

Eesti keeles

Uurimisrühm keskendub kaasaegsetele poliitikaväljakutsetele ja uurib olulisi makro- ja mikromajanduslikke küsimusi. Uurimisvaldkondadeks on majanduskasvu dünaamika, rahandusteooria, finantsstabiilsus, finantsregulatsioon, avalikud rahadused, eelarve jätkusuutlikkus, ootuste kujunemine ja maksudest kõrvalehoidumine. Uurimistöö on enamasti empiiriline, kuid alati majandusteooriast lähtuv.

Rühmaliikmete akadeemiline uurimistöö on alati probleemipõhine ja suunatud poliitikakujundamisel ja hindamisel rakendatavusele. Enamik uurimisrühma liikmetest töötab ka Eesti Pangas ja osaleb selles rollis otsuste tegemisel ja poliitika kujundamisel. Uurimisrühma liikmed võtavad regulaarselt osa avalikest debattidest, kirjutades arvamuskäsitlusi Eesti ajalehtedes ja andes intervjuusid trüki- ja elektroonilisele meediale. Uurimisrühma juht osalenud majanduspoliitilistes aruteludes Eestis. Ta on avaldanud arvamuskäsitlusi autode maksustamise ja Eesti dividendide maksustamise süsteemi kohta. Lisaks on ta osalenud paneelides, kus arutleti maksupoliitika, ettevõtluse arendamise ja majanduskasvu teemadel, sealhulgas Välisinvestorite Nõukogu Eestis (<https://completeevents.ee/fice/>) ja Rootsi Kaubanduskoja Eestis korraldatud üritustel.

Inglise keeles

The research group focuses on contemporary policy challenges and investigate key macroeconomic and microeconomic issues. Areas of research include growth dynamics, monetary economics, financial stability, financial regulation, public finances, fiscal sustainability, expectations formation and tax evasion. The research is typically empirical but always grounded in economic theory.

The academic research by the group members is always problem oriented and with applicability in policymaking and evaluation. Most of the group members also work in Bank of Estonia and in that capacity participate in decision-making and formulation of policies. Members of the research group participate regularly in public debates by writing opinion pieces in Estonian newspapers and by being interviewed by the written and electronic press. For example, the head of the research group has participated in economic policy discussions in Estonia. He has published opinion pieces on taxation of cars and on the Estonia dividend taxation system. He has also participated in panels debating tax policy, business development and economic growth at Foreign Investors' Council in Estonia (<https://completeevents.ee/fice/>) and the Swedish Chamber of Commerce in Estonia.

Info uurimisrühma rakendusliku väljundiga TA kohta

Senised rakendused ettevõtluses, majanduses, ühiskonnas

ENAMIKE UURIMISRÜHMA PROJEKTIDE PUHUL ON KAASATUD EESTI PANK, KUS KÕIK UURIMISRÜHMA LIIKMED TÖÖTAVAD KAS TÄISTÖÖAJAGA VÕI OSALISE TÖÖAJAGA. MITMED RÜHMA TOIMETISED ON ANTUD VÄLJA EESTI PANGA TOIMETISTE SEERIAS.

Uurimisrühma TA rakenduskompetentsid ettevõtluskoostöök

UURIMISRÜHMAL ON KOMPETENTS EMPIIRILISE MAJANDUSANALÜÜSI ALAL, KASUTADES MAKROÖKONOOMILISI JA MIKROÖKONOOMILISI ANDMEID.

Ettevõtluskoostöö eesmärk

Täiendav info:

Uurimisrühma seotus TalTech TA prioriteetse suunaga (kuni kaks olulisemat suunda):

- 4. Innovaatilised ettevõtted ja tulevikku vaatav riigivalitsemine
-

Uurimisrühma tegevusega seotud teadusvaldkond – kuni 2 alamvaldkonda Frascati Manuaali klassifikaatori alusel ja kuni 3 teaduseriala CERCS klasifikaatori alusel.

Frascati Manuaali teadusvaldkonnad:

5.2 Majandusteadus ja ärimus

CERCSi teaduserialad:

S180 Majandus, ökonomeetrika, majandusteooria, majanduslikud süsteemid, majanduspoliitika

S183 Majandustsükliid
S196 Sotsiaalökonomika

Hinnang rühma kasutuses olevale TA taristule (sh kollektioonid ja andmekogud), piisavus ja seisund

Hinnang seisundile:

Seisundi selgitus:

Uurimisrühmal on ligipääs mikroökonomika ja makroökonomika alastele andmebaasidele ja asjakohasele tarkvarale.

Uurimisrühma liikmete osalus oluliste TA&I-ga seotud välisorganisatsioonide töös lõppenud aastal

Uurimisrühma liikmed kuuluvad paljudesse professionaalsetesse organisatsioonidesse, sealhulgas American Economic Association (AEA), Baltic Economic Association (BEA), European Association for Comparative Economic Studies (EACES), European Economic Association (EEA), International Network for Economic Research (INFER), International Association for Applied Econometrics (IAAE), and Society for the Study of Emerging Markets (ESEM). Uurimisrühma juht on Baltic Journal of Economics ajakirja kaastoimetaja ja mitme teise ajakirja toimetuskolleegiumis.

Kolm kõige olulisemat välis- ja kolm kõige olulisemat Eesti koostööpartnerit

Välispartnerid:

- Olegs Tkacevs, Läti Pank
- Fabio Canova, Norwegian Business School
-

Eesti partnerid:

- Martti Randveer, Eesti Pank
- Alari Paulus, Eesti Pank
- Alice Kase, Eesti Statistika

Rühma liikmete TA populariseerimisega seotud tegevused

Rühma uurimusi on esitletud mitmetel Eesti Panga ja TalTechi avatud seminaridel. Uurimisrühma juht on avaldanud Eesti pressis mitmeid täispikki artikleid, kus ta on käsitlenud aktuaalseid Eesti majandusteemasid, tuginedes osaliselt uurimisrühma uurimustele.

Rühma liikmete rahvusvahelisel ja riiklikul tasemel olulised tunnustused lõppenud aastal

Riiklikud:

Natalia Levenko sai akadeemik Mihhail Bronšteini nimelise majandusteaduste preemia jaanuaris 2025.

Rahvusvahelised:

Rühma liikmete osalemine TA tegevusega seonduvalt ettevõtete nõustamistes
Projekti “VAT gap in Europe” konsultant. Projektijuht: Syntesia srl and Economisti Associati srl for Directorate General Taxation and Customs Union.

Ekspertina osalemine projektis “Wealth taxation, including net-wealth, capital and exit taxes”. Projektijuht: Center for Social and Economic Research (CASE) for Directorate General Taxation and Customs Union, under framework contract TAXUD/2024/CC/176.

Uurimisrühma veebilehe aadress

Eesti keeles

Inglise keeles

3 Kaasaegne rahandus käitumuslike, rohe- ja digimuutuste ajastul

Uurimisrühma juht

Laivi Laidroo, kaasprofessor, laivi.laidroo@taltech.ee

Uurimisrühma liikmed

Laivi Laidroo, Doktor, kaasprofessor
Kalle Ahi, Teadusmagister, lektor
Mari Avarmaa, Doktor, kaasprofessor
Pavlo Illiashenko, Doktor, vanemlektor
Karin Jõeveer, Doktor, kaasprofessor
Kaido Kepp, Magister, lektor
Kristjan Liivamägi, Doktor, vanemlektor
Triinu Tapver, Doktor, vanemlektor
Tõnn Talpsepp, Doktor, kaasprofessor
Silvia Viidik, Magister, doktorant-nooremteadur
Diana Tiidema, Magister, doktorant-nooremteadur
Tanveer Ahmad, Doktor, järeldoktor-teadur
Indrek Mäe, Magister, doktorant-nooremteadur

Võtmesõnad

Eesti keeles

Kestlik rahandus; FinTech; rahatarkus; finantsvahendus; finantsökonoomika; käitumuslik rahandus

Inglise keeles

Sustainable finance; FinTech; financial literacy; financial intermediation; financial economics; behavioural finance

Uurimisrühma kompetentside tutvustus

Rühma ülevaade eesti keeles

Uurimisgrupi eesmärgiks on panustada kaasaegsesse akadeemilisse kirjandusse finantsökonoomika valdkonnas. Erilist tähelepanu pööratakse teemadele, mis seonduvad rahatarkusega ning rohepöörde ja digitaliseerumise mõjudega rahanduses (sh., kestlik rahandus ning FinTech lahendused). Traditsioonilisi ning käitumusliku rahanduse teooriaid rakendatakse ettevõtte rahanduse, eraisikurahanduse, finantsturgude ning pangandusega seotud teemade uurimisel eesmärgiga mõista paremini indiviidide, ettevõtete ja finantsvahendajate käitumist ning nende vahelisi seoseid (peamiselt Euroopa kontekstis). Interdistsiplinaarset lähenemist rakendatakse uurimaks rahanduse rohepöörde ning digitaliseerumisega seotud ärilisi, seadusandlikke ning tehnoloogilisi aspekte ning nende majanduslikku mõju. Viimane on oluline määratlemaks tegureid, mis aitaksid parandada riikide majanduste konkurentsivõimet ja käekäiku läbi sobilike regulatiivsete meetmete rakendamise.

Rühma ülevaade inglise keeles

The research group seeks to contribute to contemporary academic literature in financial economics. Special attention is given to topics related to financial literacy and the impacts of the green transition and digitalisation on finance (incl., sustainable finance and FinTech solutions). Traditional and behavioural finance theories are applied to the study of corporate finance, household finance, financial markets, and banking with the goal of better understanding the financial behaviour of individuals, companies and financial intermediaries, as well as the relationships among them (primarily in the European context). An interdisciplinary approach is used to examine the business, legislative and technological aspects of the green transition and digitalisation in finance, along with their economic impact. This is important for identifying factors that could help improve the competitiveness and performance of national economies through the implementation of appropriate regulatory measures.

Viimaste aastate olulisemad projektid:

RAM-KOS3 Finantspädevuste ja rahatarkuse arendamise kompetentsikeskus 2024 - 2027

<https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/ed152712-ee75-450a-97c8-6a3b6af6b453>

TFM25007 Eksperimentaalse rahanduse tööriistade ning infotehnoloogilise keskkonna arendamine

2025 - 2026 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/47870979-abb4-40e2-8aed-180a6213c8ae>

LMEAE22102 Rahatarkuse õpiväljundid vanuseastmete kaupa Rahandusministeeriumile 2022 -

2023 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/9dc02aee-961b-46cf-b22f-f70c0b21e59f>

Viimaste aastate olulisemad artiklid:

Anderson, Ronald W.; Jõeveer, Karin (2025). Bankers' pay and the evolving structure of US banking. *Journal of Corporate Finance*, 95, #102864. DOI: 10.1016/j.jcorpfin.2025.102864.

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/746e9510-b2b6-45d1-9eff-1a76ddf96247>

Kepp, Kaido; Männasoo, Kadri (2025). Explaining switching behavior: Consumer attention and choice in car insurance market. *Journal of Economic Behavior & Organization*, 238, #107233. DOI:

10.1016/j.jebo.2025.107233. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/1c0ce1fa-eb97-4bda-90a6-bade2acac81b>

Laidroo, Laivi; Küttim, Merle; Rumma, Kirsti; Siimann, Paavo; Avarmaa, Mari (2024). Mandatory annual report filings of private companies – why late or missing? *Baltic Journal of Management*, 19, 1, 123–144. DOI: 10.1108/BJM-11-2022-0431.

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/eacce349-9b68-42ba-9b4c-be18bc04d7c1>

Tapver, T. (2023). Luck and skill in the performance of global equity funds in Central and Eastern Europe. *Managerial Finance*, 49 (4), 597–619. DOI: 10.1108/MF-01-2022-0051.

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/27950f3f-b114-4317-953b-46a6d2aea466>

Illiashenko, Pavlo; Mykhailyshyna, Dariia (2023). Left-wing Economic Populism and Savings: How attitudes influence forward-looking financial behavior? *Eastern European Economics*, 61 (3), 238–269. DOI: 10.1080/00128775.2023.2198513.

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/16343f1b-eedf-44f5-acf7-1372fbae4e09>

Uurimisrühma lõppenud aasta rahvusvahelisel tasemel väljapaistvad teadustulemused

Eesti keeles

2025. aastal keskendus grupi tegevus tugevalt eraisikurahanduse valdkonnale, mis oli seotud käimasoleva rahandusministeeriumi projektiga. Projekti raames valmistati ette finantskirjaoskuse valdkonda puudutavate artiklite esimesed versioonid ning nende avaldamist oodatakse lähiaastatel. 2025. aastal avaldati kaks teadusartiklit, millest üks ilmus tipptasemel rahanduse ajakirjas (Journal of Corporate Finance).

Inglise keeles

In 2025 the group's activities were strongly focused on the personal finance area, linked to ongoing project with the Ministry of Finance. The first drafts of the publications linked to the project in the area of financial literacy were prepared and their publication is expected in the coming years. In 2025 two papers were published, with one of them in top finance journal (Journal of Corporate Finance).

Rühma TA seotus ühiskonnas aktuaalsete probleemidega ning neile lahenduste pakkumisega

Eesti keeles

Uurimisgrupp uurib ettevõtte rahanduse, eraisikurahanduse, finantsturgude ning pangandusega seotud teemasid eesmärgiga mõista paremini indiviidide, ettevõtete ja finantsvahendajate käitumist ning nendevahelisi seoseid. Fookus on samuti kaasaegsetel teemadel, mis haakuvad finantstehnoloogia ning kestliku rahandusega.

Inglise keeles

The research group investigates topics related to corporate finance, household finance, financial markets, and banking with the aim of enhancing the understanding of the financial behaviour of individuals, firms and financial intermediaries, and the linkages between them. The focus is also on contemporary topics related to financial technology and sustainable finance.

Info uurimisrühma rakendusliku väljundiga TA kohta

Senised rakendused ettevõtluses, majanduses, ühiskonnas

Jätkunud on koostöö rahandusministeeriumiga rahatarkuse teemalise kompetentsikeskuse käivitamisega.

Uurimisrühma TA rakenduskompetentsid ettevõtluskoostöök

Kompetentsid traditsioonilise finantssektori (pangad, kindlustusettevõtted), finantstehnoloogia ettevõtete, ettevõtte rahanduse/ finantsjuhtimise kui ka eraisikurahanduse valdkonnas.

Ettevõtluskoostöö eesmärk

Aitame leida lahendusi rahandusega seotud valdkondadega haakuvatele probleemidele, väljakutsetele nii ettevõtete tasandil kui ka avaliku sektori tasandil. Katame nii traditsioonilise finantssektori (pangad, kindlustusettevõtted), finantstehnoloogia ettevõtete, ettevõtte rahanduse/ finantsjuhtimise kui ka eraisikurahandusega seotud küsimusi.

Täiendav info:

Uurimisrühma seotus TalTech TA prioriteetse suunaga (kuni kaks olulisemat suunda):

- 4. Innovaatilised ettevõtted ja tulevikku vaatav riigivalitsemine
- Muud olulised teadusuuringud

Uurimisrühma tegevusega seotud teadusvaldkond – kuni 2 alamvaldkonda Frascati Manuaali klassifikaatori alusel ja kuni 3 teaduseriala CERCS klasifikaatori alusel.

Frascati Manuaali teadusvaldkonnad:

5.2 Majandusteadus ja ärindus

CERCSi teaduserialad:

S181 Rahandus

S182 Finantsid ja kindlustus

S180 Majandus, ökonomeetrika, majandusteooria, majanduslikud süsteemid, majanduspoliitika

Hinnang rühma kasutuses olevale TA taristule (sh kollektioonid ja andmekogud), piisavus ja seisund

Hinnang seisundile:

piisav

Seisundi selgitus:

Uurimisrühma liikmete osalus oluliste TA&I-ga seotud välisorganisatsioonide töös lõppenud aastal

**Kolm kõige olulisemat välis- ja kolm kõige olulisemat Eesti koostööpartnerit
Välispartnerid:**

- Aalto University School of Business, Department of Finance
- London School of Economics, Systemic Risk Centre
-

Eesti partnerid:

- FinanceEstonia
- Rahandusministeerium
- Eesti Pank

Rühma liikmete TA populariseerimisega seotud tegevused

Artiklid Äripäevas, Eesti Ekspressis ja intervjuud. Regulaarsed kommentaarid ERRile ja Aktuaalsele Kaamerale.

**Rühma liikmete rahvusvahelisel ja riiklikul tasemel olulised tunnustused lõppenud aastal
Riiklikud:**

Rahvusvahelised:

Rühma liikmete osalemine TA tegevusega seonduvalt ettevõtete nõustamistes

Karin Jõeveer on Eesti Panga nõukogu liige ja Eelarvenõukogu liige, Mari Avarmaa on FinanceEstonia juhatuse liige.

[Uurimisrühma veebilehe aadress](#)

Eesti keeles

Inglise keeles

4 Inimkapital, vaimne tervis ja sotsiaalmajanduslik kaasatus jätkusuutliku arengu edutegurina

Uurimisrühma juht

Aaro Hazak, kaasprofessor tenuuris, aaro.hazak@taltech.ee

Uurimisrühma liikmed

Liina Rebane, Magister, doktorant
Tairi Rõõm, Doktor, kaasatud professor
Aaro Hazak, Doktor, kaasprofessor tenuuris
Simona Ferraro, Doktor, vanemlektor
Heili Hein, Magister, lektor
Merike Kukk, Doktor, vanemteadur
Leonardo Ivarola, Doktor, järeldoktor-teadur
Miina Hõbenael, Magister, doktorant-nooremteadur
Vladislav Fjodorov, Magister, doktorant-nooremteadur
Johanna Liuhanen, Doktor,

Võtmesõnad

Eesti keeles

Institutsioonid, jätkusuutlik majandusareng, efektiivsus, heaolu, inimkapital, inimekäitumine, vaimne tervis

Inglise keeles

Institutions, sustainable economic development, efficiency, wellbeing, human capital, individual behaviour, mental health

Uurimisrühma kompetentside tutvustus

Rühma ülevaade eesti keeles

Uurimisrühma fookuses on tervisega seonduvate, käitumuslike ja institutsionaalsete tegurite seosed erinevate majandusväljunditega, mis võivad mõjutada sotsiaalmajanduslikult jätkusuutlikku arengut. Eeskätt on teostatavate uuringute teemad seotud inimkapitali kasutamise tõhususe, sotsiaalmajandusliku kaasatuse ja ebavõrdsuse, vaimse tervise ja majanduslike väljundite seoste, kaasaegsete tehnoloogiate efektiivse rakendamise ning töökorralduse ja regulatsiooni küsimustega, sh kaasaegses interdistsiplinaarses käsitluses. Uuritud on ka kliimamuutusega seonduvaid jätkusuutliku arengu probleeme. Töö tulemused võimaldavad paremini mõista potentsiaalselt latentseid või alahinnatud tegureid, mis mõjutavad arengu ja heaolu dünaamikat ning inimkapitali ja kaasaegse tehnoloogia rakendamise efektiivsust majanduses.

Rühma ülevaade inglise keeles

The research group sought to investigate the links between health related, behavioural and institutional factors various and economic outcomes, which could have implications for sustainable socio-economic development. In particular, the relationship between mental health and economic performance, human capital

endowment, socio-economic inclusion and inequality, efficient implementation of modern technologies and work regulation/practices are in focus of the studies, particularly in an interdisciplinary context. Also, sustainable development problems related to climate change were studied. The results may cast light to some possibly latent or underestimated reasons for development and wellbeing issues and for inefficiencies in human capital and modern technology use in economies.

Viimaste aastate olulisemad projektid:

VFP20046 Indiviidi käitumine ja majanduslik tulemuslikkus: Metodoloogilised aspektid ja institutsionaalne kontekst 2020 - 2023 <https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/4bd2e2ca-0739-49ac-9f14-f7f04a8dfeef>

Viimaste aastate olulisemad artiklid:

Hazak, Aaro; Kantojärvi, Katri; Sulkava, Sonja; Kukk, Merike; Jääskeläinen, Tuija; Salomaa, Veikko; Koskinen, Seppo; Perola, Markus; Paunio, Tiina (2025). Genetic disparities in sleep traits and human capital development: A 25-year study in Finnish population-based cohorts. *Scandinavian Journal of Work Environment & Health*. DOI: 10.5271/sjweh.4255.

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/dc50592e-3c45-4549-8c29-25d37b05f367>

Hazak, Aaro; Liuhanen, Johanna; Kantojärvi, Katri; Sulkava, Sonja; Jääskeläinen, Tuija; Salomaa, Veikko; Koskinen, Seppo; Perola, Markus; Paunio, Tiina (2025). Schizophrenia genetic risk and labour market outcomes in the Finnish general population: Are schizophrenia-related traits penalised or rewarded? *Comprehensive Psychiatry*, 140, #152600. DOI: 10.1016/j.comppsy.2025.152600.

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/34660d0e-0ca2-4ed4-9bac-8e0226c55166>

Hazak, Aaro; Kantojärvi, Katri; Liuhanen, Johanna; Sulkava, Sonja; Jääskeläinen, Tuija; Salomaa, Veikko; Koskinen, Seppo; Perola, Markus; Paunio, Tiina (2025). Genetic predisposition for morningness-eveningness and economic disadvantage: Evidence from Finland over 25 years. *Sleep Medicine*, 136, 106811. DOI: 10.1016/j.sleep.2025.106811.

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/7f16fcda-7921-4e24-8323-b5e9ef53e27f>

Kukk, Merike; Toczynski, Jan; Basten, Christoph (2025). Beyond the headline: How personal exposure to inflation shapes the financial choices of households. *Journal of Monetary Economics*, 153, #103800. DOI: 10.1016/j.jmoneco.2025.103800.

<https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/c70f734c-8e38-47e1-a754-580a11baf66a>

Bulögina, T.; Kukk, M. (2025). How the large-scale early withdrawals from private pension plans were used: insights from young adults. *Baltic Journal of Economics*, 25 (2), 255–289. DOI:

10.1080/1406099X.2025.2578923. <https://www.etis.ee/Portal/Publications/Display/cbe1bfb8-447b-4bf3-9613-dbbe24de0d95>

Uurimisrühma lõppenud aasta rahvusvahelisel tasemel väljapaistvad teadustulemused

Eesti keeles

Kõrgetasemelistes teadusajakirjades (Scopus top 10%, WoS Q1) avaldatud artiklid majandusväljundite seostest psühhiaatriliste ja unehäirete geneetilise soodumusega; esimene autor Aaro Hazak, interdistsiplinaarses koostöös Helsinki

Ülikooli ja Soome Tervise ja Heaolu Instituudi (THL) kõrgetasemeliste teadlastega (Tiina Paunio, Markus Perola, Veikko Salomaa, Seppo Koskinen jt).

Kõrgetasemelises teadusajakirjas Journal of Monetary Economics (Scopus top 10%, WoS Q1)

avaldatud artikkel inflatsioonitunnetuse ja majanduskäitumise seostest; esimene autor Merike Kukk, rahvusvahelises koostöös Queen Mary University of London ja Euroopa Keskpanga teadlastega.

Inglise keeles

Articles published in leading international journals (Scopus top 10%, WoS Q1) on the associations between genetic predisposition to psychiatric and sleep traits and economic outcomes; first author Aaro Hazak, in interdisciplinary collaboration with leading researchers from the University of Helsinki and the Finnish Institute for Health and Welfare (THL) (Tiina Paunio, Markus Perola, Veikko Salomaa, Seppo Koskinen, et al.).

An article published in the leading journal Journal of Monetary Economics (Scopus top 10%, WoS Q1) on the relationship between inflation exposure and economic behaviour; first author Merike Kukk, in international collaboration with researchers from Queen Mary University of London and the European Central Bank.

Rühma TA seotus ühiskonnas aktuaalsete probleemidega ning neile lahenduste pakkumisega

Eesti keeles

Uurimisrühma fookuses on tervisega seonduvate, käitumuslike ja institutsionaalsete tegurite seosed erinevate majandusväljunditega, mis võivad mõjutada sotsiaalmajanduslikult jätkusuutlikku arengut. Eeskätt on teostatavate uuringute teemad seotud inimkapitali kasutamise tõhususe, sotsiaalmajandusliku kaasatuse ja ebavõrdsuse, vaimse tervise ja majanduslike väljundite seoste, kaasaegsete tehnoloogiate efektiivse rakendamise ning töökorralduse ja regulatsiooni küsimustega, sh kaasaegses interdistsiplinaarses käsitluses. Uuritud on ka kliimamuutusega seonduvaid jätkusuutliku arengu probleeme. Töö tulemused võimaldavad paremini mõista potentsiaalselt latentseid või alahinnatud tegureid, mis mõjutavad arengu ja heaolu dünaamikat ning inimkapitali ja kaasaegse tehnoloogia rakendamise efektiivsust majanduses.

Inglise keeles

The research group seeks to investigate the links between health related, behavioural and institutional factors and economic outcomes, which could have implications for sustainable socio-economic development. In particular, the relationship between mental health and economic performance, human capital endowment, socio-economic inclusion and inequality, efficient implementation of modern technologies and work regulation/practices are in focus of the studies, particularly in an interdisciplinary context. Also, sustainable development problems related to climate change have been studied. The results may cast light to some possibly latent or underestimated reasons for development and wellbeing issues and for inefficiencies in human capital and modern technology use in economies.

Info uurimisrühma rakendusliku väljundiga TA kohta

Senised rakendused ettevõtluses, majanduses, ühiskonnas

Uurimustulemustel on oluline ühiskondlik panus, sh pensionisüsteemi kujundamisel, paindlike töövormide soodustamisel, majandusliku kaasatuse soodustamisel.

Majandusanalüüs RITA rakenduslikus projektis Kliimamuutuste leevendamine läbi CCS ja CCU tehnoloogiate

[<https://www.etis.ee/Portal/Projects/Display/e1c3da3c-6f59-4923-88d2-a85deda10264>]

01.04.2019–31.03.2021

Rahastamine: 253 770 EUR

Vastutav täitja: Aaro Hazak

Number: RITA1/02-20-04

Rahastaja: Sihtasutus Eesti Teadusagentuur

Uurimisrühma TA rakenduskompetentsid ettevõtluskoostöök

Mikrotasandi majandusanalüüs

Ettevõtluskoostöö eesmärk

Interdistsiplinaarses/intersektoraalses koostöös suurtes rakendusteaduslikes projektides osalemine

Täiendav info:

Uurimisrühma seotus TalTech TA prioriteetse suunaga (kuni kaks olulisemat suunda):

- 4. Innovaatilised ettevõtted ja tulevikku vaatav riigivalitsemine
-

Uurimisrühma tegevusega seotud teadusvaldkond – kuni 2 alamvaldkonda Frascati Manuaali klassifikaatori alusel ja kuni 3 teaduseriala CERCS klasifikaatori alusel.

Frascati Manuaali teadusvaldkonnad:

5.2 Majandusteadus ja ärimine

CERCSi teaduserialad:

S180 Majandus, ökonomeetrika, majandusteooria, majanduslikud süsteemid, majanduspoliitika

S184 Majanduslik planeerimine

Hinnang rühma kasutuses olevale TA taristule (sh kollektioonid ja andmekogud), piisavus ja seisund

Hinnang seisundile:

Seisundi selgitus:

Uurimistöös kasutatakse unikaalseid ühendatud registri- jm andmestikke Eestist ja Soomest, milleks on olemas eetikakomitee kooskõlastused ja lepingud vastava taristu kasutamiseks

Uurimisrühma liikmete osalus oluliste TA&I-ga seotud välisorganisatsioonide töös lõppenud aastal

Rahvusvahelise uurimisrühma koordineerimine koostöös Aalto ja Helsinki ülikoolide majandus- ja psühhiaatriateadlastega

Kolm kõige olulisemat välis- ja kolm kõige olulisemat Eesti koostööpartnerit

Välispartnerid:

- Helsingi Ülikool, Meditsiiniteaduskonna teadusuuringute keskus (aaro Hazak, külalisteadlane, alates 2023)
- Aalto Ülikool, Sotsiaalteaduskonna TINT keskus (Aaro Hazak, külalisteadlane, alates 2024)
- Finnish Institute for Health and Welfare, THL (Aaro Hazak, külalisteadlane, 2021-2025)

Eesti partnerid:

- Eesti Pank, majandusuuringute osakond, Tairi Rõõm ja Merike Kukk
- Statistikaamet
- Maksu- ja Tolliamet

Rühma liikmete TA populariseerimisega seotud tegevused

1) Ettekanded mitmetel kõrgetasemelistel akadeemilistel ja rakenduslikel konverentsidel ja seminaridel rahvusvaheliselt ja Eestis, sh:

Hazak, A., Kantojärvi, K., Liuhanen, J., Sulkava, S., Jääskeläinen, T., Salomaa, V., Koskinen, S., Perola, M., Paunio, T. (2025). Chronotype as a Dimension of Labour Market Inequality: Evidence from Finland. Oral presentation at the Social Policy Conference 2025, session New Social Policies for Changing Labour Markets, 23-24 October 2025, Helsinki, Finland

Hazak, A., Liuhanen, J., Kantojärvi, K., Sulkava, S., Jääskeläinen, T., Salomaa, V., Koskinen, S., Perola, M., Paunio, T. (2025). Polygenic risk for depression and career performance. *European Psychiatry* [<https://www.cambridge.org/core/journals/european-psychiatry>], 68(S1): 33rd European Congress of Psychiatry (EPA), 5-8 April 2025, Madrid, Spain. DOI: 10.1192/j.eurpsy.2025.348 [<https://doi.org/10.1192/j.eurpsy.2025.348>]

Hazak, A., Liuhanen, J., Kantojärvi, K., Sulkava, S., Jääskeläinen, T., Salomaa, V., Koskinen, S., Perola, M., Paunio, T. (2025). Association between genetic proxies for neuroticism and labour market outcomes. *European Psychiatry* [<https://www.cambridge.org/core/journals/european-psychiatry>], 68(S1): 33rd European Congress of Psychiatry (EPA), 5-8 April 2025, Madrid, Spain. DOI: 10.1192/j.eurpsy.2025.297 [<https://doi.org/10.1192/j.eurpsy.2025.297>]

Hazak, A., Liuhanen, J., Kantojärvi, K., Sulkava, S., Jääskeläinen, T., Salomaa, V., Koskinen, S., Perola, M., Paunio, T. (2025). Genetic Risk for Schizophrenia and Labour Market Outcomes: Evidence from Finland. 2025 Annual Meeting of the

Finnish Economic Association, 6-7 February 2025, Tallinn, Estonia

2) Meediakajastused (Aktuaalne Kaamera, ERR Novaator, Delfi Ärileht jm)

Rühma liikmete rahvusvahelisel ja riiklikul tasemel olulised tunnustused lõppenud aastal
Riiklikud:

Akadeemik M. Bronšteini nimeline majandusteaduse preemia tähelepanu väärivate uuenduslike majandusteaduslike arenduslike tööde eest: Artjom Saia doktoritöös esitatud uurimuste eest (juhendajad Kadri Männasoo ja Aaro Hazak)

Rahvusvahelised:

Rühma liikmete osalemine TA tegevusega seonduvalt ettevõtete nõustamistes
Eesti Panga teaduspreemia komisjoni liikmed, Tairi Rõõm

Rein Otsasoni Fondi stipendiumikomisjoni liikmed, Aaro Hazak ja Tairi Rõõm

Tallinna Konverentsisaadik, Aaro Hazak

[Uurimisrühma veebilehe aadress](#)

Eesti keeles

Inglise keeles

